

2023: UN AGOST TERMOMÈTRICAMENT CRIDANER
– publicat per l'autor al Diari d'Andorra el 15 de setembre del 2023 –
(Actualitzat)

Joan Estrada
(*Geògraf i climatòleg*)

L'agost que acabem de deixar ha enregistrat alguns valors meteorològics significatius al nostre país. Estem acostumats els darrers temps a veure com, en el camp de la meteorologia, s'enregistren valors estadístics que criden l'atenció, i l'agost d'enguany ha confirmat aquesta tònica derivada en bona part del canvi climàtic. Fins i tot, es baten darrerament molts rècords, per exemple, sovint, de temperatura. Sembla com si la dinàmica meteorològica es complagués a superar-se dia rere dia, la qual cosa, d'altra banda, no deixa de ser premonitòriament catastròfic.

Posta de Sol mirant al Pirineu central des del Port Negre (Arinsal)

Així, tenim que l'agost del 2023 s'ha enregistrat a Andorra una ratxa molt llarga de dies seguits amb unes temperatures màximes diàries molt altes. En concret, durant la tongada càlida de divuit dies que ha anat del 8 al 25 del mes la temperatura màxima diària no ha baixat dels 30 °C (més exactament dels 29,5 °C) a la part baixa d'Andorra a les estacions de la borda del Vidal (873 m d'altitud), de la Margineda (950 m) i del roc de Sant Pere (1.113 m), amb una mitjana de les temperatures màximes diàries en aquesta ratxa de 34,5, 33,6 i 33,7 °C, respectivament. El dia 10 d'agost es va assolir una temperatura de fins a 36,7, 36,3 i 35,9 °C a la borda del Vidal, el roc de Sant Pere i la Margineda, respectivament. Es tracta d'uns dels valors termomètrics més alts registrats mai de totes les sèries històriques andorranes de temperatura diària, només ultrapassats, pel que fa a l'agost, els anys 2012, 2021 i 2022.

Quant al malestar que els episodis de calor provoquen en les persones, hem de dir que costa més de passar una tongada llarga de temperatures altes o molt altes sostingudes que no pas uns dies puntuals de calor extrema. L'agost d'enguany ha estat especialment problemàtic en aquest sentit. De tot l'historial termomètric d'Andorra, la ratxa de divuit dies de temperatures màximes diàries no inferiors als 30 °C (o 29,5 °C) registrada a les tres estacions meteorològiques esmentades només ha estat superada per la de l'agost del 2012, la del juny-juliol del 2015 i la del juliol del 2022, en què les màximes diàries de la temperatura no varen descendir del llinar esmentat durant dinou, vint-i-set i vint dies seguits, respectivament.

Port de Cabús i el pic dels Llacs (al fons) mirant a Setúria des del Port Negre (Arinsal)

Enguany, i pel que fa a les cotes mitjanes del territori, les màximes diàries de la temperatura no han descendit dels 27 °C (més exactament dels 26,5 °C) durant el període que ha anat del 8 al 25 d'agost a l'estació d'Engolasters (1.638 m), amb una mitjana per a aquest paràmetre i per a aquesta tongada de 29,4 °C. El dia 10 del mes hom va mesurar a Engolasters una temperatura màxima de 31,9 °C.

En altitud, també s'ha fet evident l'onada de calor tan llarga d'aquest agost que hem deixat enrere. A l'estació de les fonts d'Arinsal, a una altitud important, de 2.681 m, del 8 al 25 del mes la temperatura màxima no ha baixat dels 16 °C (més exactament dels 15,5 °C) ni un sol dia, amb una mitjana d'aquest paràmetre per als divuit dies considerats de 19,6 °C, clarament superior als valors normals. El dia 10 les fonts d'Arinsal varen atènyer una temperatura de 22,8 °C, la més alta del mes en aquesta estació meteorològica.

Cal destacar també, per concloure aquest article, la presència del fenomen de la nit tropical a Andorra en aquest agost del 2023, és a dir, de nits en què les temperatures mínimes no baixen dels 20,0 °C, un fenomen considerat rar fins fa poc a Andorra, però que sembla que serà més recurrent els propers anys al nostre país. Així, al roc de Sant Pere, el Servei meteorològic nacional mesurà el dia 3 una temperatura mínima de tot just 20,0 °C, un registre que està influït pel fenomen de l'illa de calor urbana de la vall central del Principat.

Pic de la Capa des del Port Negre

Però el que més sorprèn és que es registrin nits tropicals a unes altituds ja no tan habituals, com a Aixàs, a 1.538 m, on el fenomen en qüestió s'ha donat aquest vuitè mes de l'any un cop, o com a la Comella, a 1.225 m, on hi ha hagut aquest mes d'agost fins a tres nits tropicals (Servei meteorològic nacional). La presència de nits tropicals a aquests nivells altitudinals coincideix amb fenòmens d'inversió tèrmica, i hem d'assenyalar que les nits tropicals generalment són absents dels fons de vall quan hi ha una inversió de la temperatura.